

Jeg står gerne til rådighed med yderligere oplysninger.

Med venlig hilsen

Lars Svenning Andersen

Spm. nr. S 408

Til skatteministeren (8/11 95) af:

Frank Aaen (EL):

»Kan ministeren bekræfte, at advokat Lida Hulgaard blev personligt udpeget af daværende skatteminister Isi Foighel til at være formand for regeringens skattelovsudvalg, og kan ministeren oplyse, om Lida Hulgaard som formand for skattelovsudvalget gennem rådgivning eller på anden måde er blevet hørt i forbindelse med den praksis, som udviklede sig ved redning af banker op gennem 1980'erne og starten af 1990'erne?«

Svar (16/11 95)

Skatteministeren (Carsten Koch):

På baggrund af en indstilling i betænkning nr. 945/1982 fra udvalget om en eventuel styrkelse af lovforklningen inden for skatteadministrationen (retssikkerhedsudvalgsbetænkningen), nedsatte daværende skatteminister Isi Foighel i oktober 1982 et råd – Skattelovrådet – bestående af 8 medlemmer.

Advokat Lida Hulgaard blev udpeget som formand for rådet. Medlemskabet af rådet er tidsbegrænset. Lida Hulgaard er som formand således blev genbeskikket af både daværende skatteminister Anders Fogh Rasmussen og senest den 14. december 1993 og med virkning til udgangen af 1995 af daværende skatteminister Ole Stavard.

Skattelovrådet har ikke på nogen måde været involveret i arbejdet med banksagerne eller på anden måde beskæftiget sig med de der rejste problemstillinger.

Spm. nr. S 409

Til skatteministeren (8/11 95) af:

Frank Aaen (EL):

»Kan ministeren oplyse, om Jørgen Holst eller Lida Hulgaard på nogen måde var forudindtaget i forhold til aprilrapportens konklusioner, og om de i foredrag, artikler eller lignende offentligt har kommenteret aprilrapporten?«

Svar (16/11 95)

Skatteministeren (Carsten Koch):

Som nævnt tidligere har advokat Jørgen Holst ikke på nogen måde været involveret i Svenning Andersens arbejde med redegørelsen om det disciplinære ansvar i forbindelse med banksagerne.

Med hensyn til advokat Lida Hulgaard er det oplyst for mig, at hun ikke har kommenteret aprilrapporten i offentlige sammenhænge.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Forespørgsel nr. F 10:

Forespørgsel til undervisningsministeren:

»Hvad agter regeringen at gøre for at styrke de tekniske skoler og handelsskolerne?«

Af Anders Mølgaard (V) og Frank Dahlgaard (KF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 31/10 95. Fremme af forespørgslen vedtaget 7/11 95).

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Jeg kan allerede nu meddele, at afstemning om eventuelle motiverede dagsordener vil blive udsat til i morgen, torsdag den 23. november.

Begrundelse

Anders Mølgaard (V):

Den centrale forudsætning for, at Danmark kan fastholde positionen i den globale superliga, er en velkvalificeret og højt motiveret arbejdsstyrke. Det er fundamentet for en stærk konkurrenceevne i en global markedsøkonomi med stadig større international afhængighed. Vi skal samtidig ihukomme, at en stærk økonomi er selve forudsætningen for vitale velfærdsydelse til ældre, syge osv.

På overfladen kan det måske se ud, som om denne debat kun – i anførselstegn – drejer sig om et uddannelsespolitisk spørgsmål, men lige under overfladen ligger selve grundfjeldet for denne debat, nemlig sikringen af vores fremtidige konkurrenceevne og dermed velfærd.

Det er naturligvis altafgørende, at vort erhvervsliv også i fremtiden tiltrækker tilstrækkelig mange og velkvalificerede unge. Derfor denne debat.

Det markante fald i ungdomsårgangene kombineret med en relativt faldende interesse fra de unges side for at vælge en mere erhvervsrettet ungdomsuddannelse kan på sigt skabe meget uheldige flaskehalsproblemer på vort arbejdsmarked.

I 1994 var der 63.000 16-årige. I år 2000 vil antallet af 16-årige falde helt ned til 53.000. Hvis søgningsmønstret ikke ændrer sig i forhold til de sidste par år, vil antallet af praktikpladssøgende unge falde fra 30.000 i 1995 helt ned til 25.000 i år 2000. Derfor er det påtrængende at skærpe den politiske fokus på denne problemstilling.

Det er åbenbart, at vore erhvervsskoler set under ét både har imageproblemer i forhold til deres omgivelser – specielt de unge – og et reelt behov for genopretning af de økonomiske rammer for deres virke.

Som forespørgere håber og forventer vi, at denne debat i Folketingssalen vil forme sig som en markant politisk manifestation af viljen til konkret handling for at styrke de erhvervsrettede ungdomsuddannelser. Et samlet politisk signal såvel fra regeringen som fra oppositionen vil uden tvivl øge motivationen og optimismen hos vore erhvervsskoler og dermed skabe en positiv spiral til glæde både for fremtidens unge og for vort erhvervsliv.

Besvarelse

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen): Jeg vil gerne først takke forespørgerne for denne lejlighed til at gøre status over situationen på vore erhvervsskoler og dermed også for muligheden for at se fremad, og i den forstand er jeg enig med forespørgerne i deres begrundelse.

De tekniske skoler og handelsskolerne, der sammen med landbrugsskolerne udgør erhvervsskolerne, er en meget vigtig del af det danske uddannelsessystem. Efter at skolerne igennem nogle år – som vi også netop har hørt

det – har haft dalende tilgang, er der i år igen en stigende tilgang til erhvervsskolerne. Det er væsentligt og glædeligt, ikke alene for at sikre, at flest muligt unge får en erhvervskompetencegivende uddannelse efter grundskolen, men også for at sikre dansk erhvervsliv og andre aftagere tilgang af velkvalificeret arbejdskraft.

Erhvervsskolerne var i en årrække underlagt årlige krav om effektivisering, som indebar faldende bevillinger pr. årselev. Det betød, at skolerne måtte undervise flere elever sammen, give færre lektioner eller udskyde udstyrsfornyelsen. Det har også haft indflydelse på omfanget af lærernes efteruddannelse. I denne regerings tid er der gennemført en lang række forbedringer af skolernes økonomiske vilkår, for vi erkendte, at det var nødvendigt.

For det første er de årlige effektiviseringskrav nu væk. Det betyder, at skolerne i 1996 vil have 290 mio. kr. mere til rådighed, end de ellers ville have haft.

For det andet gennemførtes på finansloven for 1994 en forbedring af taksterne i de indledende dele af erhvervsuddannelserne. Ud fra målsætningen om uddannelse til alle var det ønsket at forbedre overgangen fra grundskolen til erhvervsuddannelserne, og forbedringen udgjorde på årsplan omkring 100 mio. kr.

Reformen af handelsgymnasiet blev fulgt af en forbedring af undervisningstaxameteret for både HHX og markedsøkonomuddannelsen på finansloven for 1995. På årsbasis har det betydet en forbedring på omkring 40 mio. kr.

I finanslovsforslaget for 1996 indgår en forbedring af taxametersatsen for HTX-uddannelsen på 4.500 kr. pr. årselev, således at den tekniske erhvervsgymnasielle uddannelse får et mærkbart løft på 26 mio. kr.

Finanslovsforslaget indeholder også forbedringer for de merkantile erhvervsuddannelser i forbindelse med implementeringen af reformen af de merkantile uddannelser. Reformen omfatter både en forlængelse af skoledelen af uddannelserne og en gennemsnitlig taxameterstakst, der er 2.900 kr. højere pr. årselev. Når reformen er slået fuldt igennem, vil det betyde op mod 50 mio. kr. mere til undervisning af handelsskoleelever.

I forbindelse med finanslovforhandlingerne har regeringen endvidere til hensigt at få gennemført yderligere væsentlige forbedringer af tilskuddene til erhvervsskolerne i 1996. Det drejer sig om en generel økonomiforbedring på op imod 200 mio. kr., der foreslås anvendt til bl.a.

generelle forbedringer af undervisningstaxametersatserne og til oprettelse af en modtagefunktion på skolerne til elever, hvor der stilles særlige krav.

Taksten for de tekniske erhvervsuddannelser foreslås forbedret med 1.700 kr. pr. årselev, for de merkantile erhvervsuddannelser med 2.300 kr. pr. årselev og for handelsgymnasiet med 900 kr. pr. årselev. Det betyder i alt knap 100 mio. kr. i samlet løft.

Penge foreslås anvendt dels til at sikre bedre muligheder for efteruddannelse af erhvervsskolernes lærere, dels til hurtigere udskiftning af undervisningsudstyret. Derfor vil planerne for efteruddannelse af lærere samt udstyrsfornyelserne være blandt de vigtige redskaber, også til det, der efterspørges: kvalitetssikring og resultatvurdering. Det vil jeg gerne vende tilbage til.

Endvidere indføres præsentationskurser for elever i grundskolens afgangsklasser på handelsskolerne og social- og sundhedsskolerne, således at disse ungdomsuddannelsesinstitutioner får samme muligheder for at præsentere sig for de unge, som de tekniske skoler og landbrugsskolerne har haft i en årrække.

Endelig foreslås afsat puljer til forsøg med skolemiljø og til forsøg med udvidet skolehjemstilbud.

Hertil kommer, at erhvervsskolerne kan forvente en øget aktivitet som følge af de lovforslag om aktivering af unge, der omfatter dels værkstedsbaseret undervisning i 3-18 måneder, dels særlige EGU-forløb for dagpengeberettigede unge.

I forbindelse med disse initiativer bliver skolerne forpligtede til at oprette den førnævnte særlige modtagefunktion til disse elever. Denne ordning finansieres ved et tillæg til skolernes grundtilskud, som i alt beløber sig til 40 mio. kr. om året.

Endelig kan der alt andet lige forventes øget aktivitet også på de ordinære ungdomsuddannelser og på erhvervsskolerne som følge af ungeindsatsen.

Da finanslovskontiene for disse uddannelser er aktivitetsstyrede, vil størrelsen af tilskuddene afhænge af, hvor mange elever der kommer på uddannelserne.

I forbindelse med styrkelsen af skolerne gennem forbedrede tilskud og større aktivitet er det meget vigtigt, at skolerne nu fokuserer yderligere på kvaliteten af den undervisning, de gennemfører. På den enkelte skole er det ledelsen,

der har ansvaret for løbende at udvikle kvaliteten i undervisningen. Jeg har derfor taget initiativ til at få iværksat et lederudviklingsprojekt på erhvervsskolerne. Projektet udvikles og styres i samarbejde med skole- og bestyrelsesforeninger såvel for de tekniske skoler og handelsskolerne som for landbrugsskolerne. Det er målet, at der fra august 1996 tilbydes efteruddannelsesaktiviteter for ledere og bestyrelser, som er rettet mod de særlige krav, der stilles såvel til ledergruppen som til bestyrelserne i dag og frem mod årtusindskiftet. I projektet lægges der vægt på, at skolerne inddrages og bidrager aktivt i forløbet, således at kursusaktiviteten hurtigt kan omsættes til relevant og målrettet handling på den enkelte skole.

Jeg har endvidere taget initiativ til, at de mange, mere spredte kvalitetsforbedrende bidrag på erhvervsskoleområdet bliver stimuleret og forstærket gennem fremlæggelsen af en plan for det, vi kalder systematisk kvalitetsudvikling og resultatvurdering i erhvervsskolesektoren. Denne plan lægger op til styrkelse af skolernes interne kvalitetsarbejde gennem udvikling og dokumentation af et samlet sæt af mulige kvalitets- og resultatvurderingsmetoder. Planen omfatter hele erhvervsskolesektoren og alle interessenter i denne sektor.

Det væsentlige i planen er understøttelse af den enkelte skoles arbejde med at udvikle undervisningen og med at vurdere resultaterne heraf. Planen er udsendt til alle de interessenter, der i dette komplekse system har ansvaret for kvaliteten i uddannelserne, dvs. skolerne, de faglige udvalg, de centrale myndigheder og de rådgivende organer. Planen er ledsaget af et kommissorium for et helt konkret udviklingsprojekt rettet mod at støtte skolerne i deres udvikling af egne systemer til selvevaluering af undervisningskvalitet.

Udviklingsprojektet vil blive fulgt op af andre initiativer, således at alle parter i erhvervsuddannelsessektoren bidrager til kvalitetsudviklingen på de respektive ansvarsområder. Jeg vil fremhæve, at planen omfatter udvikling af kvalitetsvurderingsinstrumenter, som kan bringes i anvendelse, når man ønsker at vurdere effekten af en særlig indsats.

Regeringen ønsker ikke at bryde med mål- og rammestyringsprincippet ved at øremærke en stor del af erhvervsskolernes bevillinger. I stedet vil vi tage sådanne midler i anvendelse, at vi kan følge udviklingen og vurdere kvalitetsforbedringen, som sagt uden at bryde med mål- og rammestyringsprincipperne.

Alt i alt mener jeg som nævnt her, at regeringen ikke bare er opmærksom på erhvervsskolerne og deres særlige forhold og de krav, der stilles, men at regeringen har gjort ganske meget for at rette op på en situation, som var uholdbar. Så jeg er i øvrigt ganske enig med forespørgerne i, at vi også i den kommende tid må være meget opmærksomme på erhvervsskolernes videre udvikling.

Forhandling

Anders Mølgaard (V):

Jeg vil starte med at takke ministeren for en meget positiv og meget lovende besvarelse, som, tror jeg, kan give baggrund for et meget stærkt afsæt for en tværpolitisk styrkelse af erhvervsskolernes situation.

Det er vitalt for Danmarks fremtidige udvikling og sikring af velfærden, at erhvervsuddannelserne bliver styrket. Faldet i ungdomsårgangene og det ændrede søgemønster vil give mangel på kvalificeret arbejdskraft i fremtiden, hvis erhvervsskolernes forhold ikke genoprettes. I dag er der ulige økonomiske vilkår mellem de erhvervsrettede og de mere almene ungdomsuddannelser. Venstres mål er at rette op på denne skævhed og gøre det mere attraktivt for de unge at vælge erhvervsuddannelserne. Venstre vil opruste erhvervsuddannelserne og sikre fremtidens velfærd, og det er vigtigt for skolerne videre udvikling, at der ydes en større indsats til fordel for en modernisering af erhvervsskolerne for at sikre deres overlevelse.

På grund af den begrænsede tid vil jeg kun knytte bemærkninger til to forhold, nemlig imageproblemerne og taxametersystemet, hvor jeg vil komme med 13 konkrete løsningsforslag fra Venstres side.

Først imageproblemerne:

Erhvervsskolernes rekrutteringsproblemer har efter vores opfattelse en tæt tilknytning til erhvervsskolernes image eller profil, som i udpræget grad tegnes af erhvervsskolernes samarbejdspartnere og deres forventninger til skolerne. Det drejer sig helt konkret om folkeskolens vejledere, lærere og uddannelsessøgende elever og om forældre, medier, politikere osv. Der tegner sig et tydeligt billede af fordomme, som netop skyldes erhvervsskolernes svage profil; dels fordomme, som beror på misforståelse eller uvidenhed, dels fordomme, der er dybt forankrede og bundet i noget reelt, f.eks. økonomi.

Fordommene angriber enten erhvervsskolerne i en følelsesmæssig sammenhæng, som kan sættes i forbindelse med navne – hvad man tilfældigvis har hørt om uddannelsen fra venner og bekendte – eller de angriber erhvervsskolernes ledelse og mål, økonomi og kompetence, der bl.a. igen relateres til erhvervsskolernes taxameterregulerede profil. De fordomme, der beror på uvidenhed, kræver som udgangspunkt, at der sker en generel holdningsændring, for at man kan løse problemet med den faldende rekruttering.

Det er især den nye generation af unge, der vælger uddannelse med hjertet, fordi de generelt er usikre i selve valget af uddannelse. Måske mangler de kendskab til uddannelsen, måske er de usikre med hensyn til jobmuligheder og videre karriereforløbsmuligheder, og måske påvirkes de af omgangskredsen, forældrene, skolevejlederne og samfundsdebatten. Når der hersker usikkerhed om erhvervsskolernes indhold, vil de unge i stigende grad være tiltrukket af gymnasie- og hf-kurser, fordi miljøet dér ligner en naturlig overbygning på folkeskolen.

Erhvervsuddannelsernes rekrutteringsgrundlag vil næppe styrkes i fremtiden, medmindre også selvstændighedskulturen bliver styrket i uddannelsessystemet.

Så nogle kommentarer til taxametersystemet:

Venstre mener, at principperne og idéerne omkring taxameterbevillingerne er ideelle, fordi de stimulerer og motiverer til ressourcebevidsthed. Men på den anden side forudsætter systemet med taxameterbevillinger, at der er en vis konkurrence til stede, som skal bevirke, at kvaliteten højnes. Men konkurrenceforholdet er i realiteten ret sløret. Erhvervsskolerne dækker typisk et meget afgrænset lokalområde, og anskues denne geografiske placering ud fra elevernes manglende mobilitet i forhold til uddannelsessted, vil det bemærkes, at der kun i ringe omfang er konkurrence erhvervsskolerne imellem.

Eleverne vælger et uddannelsessted, der har en central placering, typisk i forhold til deres bopæl. Det geografiske valg er bestemt af et tilvalg af sociale relationer og måske også et fravalg af tidsmæssige omkostninger. De erhvervsrettede uddannelser, i særdeleshed handelsskolerne, konkurrerer derimod med de almene gymnasier, fordi de stort set dækker de samme geografiske områder. Men denne konkurrence fungerer imidlertid på ulige vilkår, fordi de gymnasiale uddannelser ikke er indrettet efter

samme økonomiske principper som erhvervsskolerne. Gymnasiet har således ikke samme regler om budgetændring ved ændring af tilgangen af elever.

Denne konkurrencesituation tilskynder handelsskolerne til indholdsmæssigt at tilpasse sig gymnasierne, hvorved de mister deres egen, selvstændige, erhvervsrettede profil. Og hvis søgningsmønsteret til erhvervsuddannelserne fortsætter, vil erhvervsuddannelserne stå over for et markant fald på ca. 16 pct. frem til år 2000. I denne forbindelse har taxametersystemet vist sig at være svært at tilpasse på grund af den manglende justering. Det betyder, at skolerne ikke tilsvarende kan mindske deres administration i samme tempo, som taxameterbevillingerne falder. Det giver et misforhold mellem de i Undervisningsministeriet fastsatte kvalitetskrav og skolernes reelle dispositionsfrihed.

Der hersker altså ofte en tydelig modsætning mellem de driftsøkonomiske hensyn og de samfundsøkonomiske. Det faldende elevtal kan blive en trussel for skolernes videre faglige og pædagogiske niveau. Med andre ord kan taxameterbevillingerne være problematiske i nedgangstider og meget positive i opgangstider.

Den manglende konkurrence for erhvervsskolerne i kombination med de økonomiske problemer sætter spørgsmålstejn ved, om erhvervsskolerne kan sikre et højt kvalitetsniveau i længden.

Alt i alt må det konkluderes, at det tidsmæssigt stagnerende taxametersystem og skolernes forsøg på at følge med udviklingen ikke altid harmonerer. Den manglende justering af taxameteret har skabt et reelt behov for erhvervsskoler, som igen giver sig udslag i en kraftigt svækket profil udadtil, der igen påvirker søgningsmønsteret.

Så vidt imageproblemer og taxametre.

Nu er det på tide, at vi opprioriterer de traditionelle motorveje i erhvervsuddannelserne til gengæld for, at vi fjerner overflødige grusveje som PKU.

Derfor vil Venstre nu fremsætte 13 konkrete løsningsforslag, som jeg håber kan være et godt fundament for det videre arbejde:

Punkt 1. Justering af taxameteret sikres gennem stimulering af ligestilling mellem de erhvervsrettede almene uddannelser, så konkurrencen mellem dem sker på lige vilkår. Dette skal sikre et sikkert planlægningsgrundlag og skal igen medvirke til at skabe balance i søgningsmønsteret i fremtiden.

Den primære genopretning af taxameteret bundet i virkeligheden i strukturelle og økonomiske problemer i den daglige drift.

Punkt 2. Stimulering af regionalt samarbejde og fornyelsesprojekter på det faglige og pædagogiske plan for at styrke skolernes profil.

Venstre vil fortsat sikre den frie udbudsret, uden at det dog skal medføre alvorlig ubalance i søgningsmønsteret.

Punkt 3. Indførelse af specifikke økonomiske puljer til forbedring af bl.a. muligheder for at anskaffe udstyr og inventar og forbedre bygningssmassen.

Punkt 4. Styrkelse af skolernes decentrale opgave ved, at de enkelte uddannelsessteder tilskyndes til selv at udarbejde kvalitetsmål og derfor får et reelt medansvar for kvaliteten.

Punkt 5. Inddragelse af eleverne i beslutningsprocessen ved at involvere eleverne i selve evalueringen af målsætning og kvalitetskrav og lærernes konkrete undervisningsresultater.

Punkt 6. Skolerne skal sikres større kompetence og indflydelse, som de enkelte skoler konkret kan udnytte i et dynamisk og positivt bestyrelsessamarbejde mellem lærere, elever, skoleorganisationer og ledergrupper.

Punkt 7. Styrkelse og stimulering af det faglige og sociale miljø i uddannelserne ved at tilskynde erhvervsskolerne til at oprette passende holdstørrelser, valgfag, undervisningslektioner, timetal og lokaler.

Kvaliteten i undervisningen skal eksempelvis styrkes ved, at undervisningstimetallene skal fastholdes på mindst 37 timer, og samtidig skal den teknologiske innovation sikres ved økonomiske bidrag til eksempelvis de voksende edb-udgifter.

Punkt 8. Kvaliteten i undervisningen skal styrkes ved faglig efteruddannelse af lærerne. Lærernes erhvervsmaessige kompetence skal styrkes og opretholdes ved længerevarende og kontinuerligt obligatoriske praktikophold i erhvervsvirksomhederne.

Der skal indarbejdes en større fleksibilitet omkring tjenestetidsaftalerne og arbejdstilrettelæggelsen, herunder eksempelvis åremålsansættelser.

Punkt 9. Vi skal styrke selvstændighedskulturen og innovationskulturen på erhvervsskolerne ved at tilskynde til virksomhedsbesøg og undervisning af erhvervsfolk i kød og blod.

Selvstændighedskulturen er en forudsætning for, at vi kan opretholde og ikke mindst udvikle vort velfærdssamfund.

Punkt 10. En styrket internationalisering af erhvervsuddannelserne. Her er det tankevækkende, at en svend i 1600-tallets Danmark for at blive mester skulle bevise, at han havde været i udlandet i mindst 3 år. Det internationale islæt i uddannelserne skal sikre fremtidens virksomheder i forbindelse med den øgede konkurrencemæssige internationalisering.

Punkt 11. Vi skal selvfølgelig afvikle tilskuddet til skole- og praktikpladser. For at sikre særlig udsatte elevgrupper mulighed for at få praktikplads skal der ydes en særlig målrettet indsats, f.eks. over for andengenerationsindvandrerbørn, og deres organisationer skal inddrages i arbejdet på at sikre praktikpladser.

Punkt 12. Erhvervsskolerne skal i deres rekruttering gøre det attraktivt for unge, der ellers ville vælge gymnasiet, også at vælge en erhvervsuddannelse.

Punkt 13. Vi skal tilskynde de unge, der ikke har haft mod til at starte i det formaliserede uddannelsessystem, til at vælge EGU.

Så til slut: På vegne af Socialdemokratiet, Venstre, Det Konservative Folkeparti, Det Radikale Venstre og CD har jeg den glæde at fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden

»I erkendelse af erhvervsskolernes rekrutteringssituation og centrale betydning for fundamentet for vor fremtidige velfærd pålægger Folketinget undervisningsministeren at iværksætte yderligere initiativer til at styrke de erhvervsrettede ungdomsuddannelser.

Ministeren opfordrer Erhvervsuddannelsesrådet og de faglige udvalg til at intensivere det igangværende arbejde med at udvikle og styrke den faglige og pædagogiske kvalitet på erhvervsskolerne.

Ministeren pålægges at give en samlet redegørelse til Folketinget i foråret 1996 om påtænkte initiativer på baggrund af såvel resultaterne af dette arbejde som det øvrige arbejde i ministeriet med at styrke den faglige og pædagogiske kvalitet på erhvervsskolerne.

Herefter går Folketinget over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 11).

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Anne-Marie Meldgaard (S):

Man kan vist med rette tale om, at der er brug for motorveje i erhvervsuddannelserne, med den hastighed, hr. Anders Mølgaard lagde for dagen her.

Socialdemokratiet hilser denne forespørgsel velkommen og håber, at Venstres og De Konservatives formål med forespørgslen er at få sat fokus på erhvervsskolernes videre eksistensgrundlag, vel at mærke i en positiv og visionær ånd. Det er faktisk på tide, at vi alle sammen tager et medansvar for den udvikling, der sker på erhvervsskolerne. Det gælder såvel bestyrelser og skoler som politikere lokalt og centralt.

Ord som øget velfærd, som hr. Anders Mølgaard også nævnte, klinger sødt i mine øren, men viljen til forandring, altså velfærd med vilje, klinger bedre.

Folketinget har igennem længere tid modtaget den ene rapport efter den anden, som har belyst problemerne på erhvervsskolerne. Der er ikke den vinkel, der ikke er blevet vendt og drejet, når der har været tale om økonomi, men det har knebet med konkret at få belyst, hvad det er, der går galt på skolerne, hvorfor der er svigtende tilgang til erhvervsuddannelserne, og ikke mindst at få taget initiativer til at få rettet op på erhvervsskolernes image.

Uddannelserne på erhvervsskolerne er simpelt hen for kedelige for mange unge i forhold til andre uddannelsesinstitutioner. Det er selvsagt i skolernes interesse, at det bliver gjort attraktivt at tage en erhvervsuddannelse; der skal skabes en anden uddannelseskultur på erhvervsskolerne. Det daglige miljø spiller en væsentlig rolle for unge i dag, og her forventer jeg, at skolerne selv hjælper til. Jeg fralægger mig i hvert fald ikke medansvaret, tværtimod.

Men når det så er sagt, vil jeg også nævne, at der faktisk i denne regerings tid er foretaget en række forbedringer på erhvervsskoleområdet. Forbedringerne omfatter taxameterstigninger, uddannelsesreformer og tilbageførsel af tidligere pålagte produktivitetstæpser.

Resultatet af disse økonomiske forbedringer har ikke medført synlige kvalitetsløft. I lyset af det og af de faldende ungdomsårgange samt svigtende tilgang til erhvervsskolerne bliver vi simpelt hen nødt til at se på, om det, vi allerede har gjort, er nok, og ikke mindst om det er den rigtige måde, vi fordeler midlerne til erhvervsskolerne på. Vi vil nok kunne konstatere, at økonomi alene ikke gør det.

Hvis det kan gøres anderledes til gavn for skolerne, forstået på den måde, at det i den sidste ende resulterer i, at kvaliteten af de uddannelser, der udbydes, kan fastholdes og ikke mindst højnes, er Socialdemokraterne de første til at indgå i et arbejde for at ændre og forbedre vilkårene for erhvervsskolerne.

Indtil jeg har hørt andet, opfatter jeg det også sådan, at denne forespørgsel må være et tilsagn fra Venstre og De Konservative om i finanslovforhandlingerne at indgå positivt og viljefast i bestræbelserne på at skabe bedre økonomisk baggrund og dermed muligheder for at genoprette fortidens synder i forhold til erhvervsskolerne.

Der skal ikke herske tvivl om, at Socialdemokratiet ønsker at være medspiller i denne sag, og jeg glæder mig til et højt spil, hvor alle gode kræfter kan aktiveres.

Det fremgår i øvrigt tydeligt af regeringens udspil på arbejdsmarkeds- og uddannelsesområdet omkring en samlet ungdomsindsats, at erhvervsuddannelserne spiller en overordentlig stor rolle for samfundet. Det er vigtigt, at de unge gennemfører en bred og fremtidssikret uddannelse, der giver dem et godt fundament for voksenlivet, og at erhvervslivet tilføres en arbejdskraft med tidssvarende kvalifikationer.

Derfor er der også behov for en løbende udvikling af erhvervsuddannelserne, ligesom et moderniseret erhvervsuddannelsessystem af høj kvalitet er afgørende nødvendigt, dels for at sikre den fornødne rekruttering, dels for at minimere frafaldet i uddannelserne.

Erhvervsuddannelsesområdet har været igennem en stor omstillingsproces i de seneste år, og den fortsætter. Her tænker jeg på den omfattende lovændring, vi gennemførte i foråret på det tekniske område, og den store reform på det merkantile område, vi nu skal i gang med, altså en fortsat udvikling, som pålægger erhvervsskolerne et større ansvar for opnåelse af den maksimale effektivitet.

Umiddelbart kan det se ud, som om mulighederne for at tilvejebringe den fornødne kvalitetssikring og udvikling er begrænset af de snævre rammer, erhvervsskolerne arbejder inden for. Derfor bliver vi nødt til at se på, om der er et misforhold mellem de kvalitetskrav, der stilles til uddannelserne, og de økonomiske vilkår, der er til stede for erhvervsskolerne, ikke mindst set i lyset af de unges manglende interesse for at gå i gang med en erhvervsuddannelse.

Af de mange elementer, der spiller en betydelig rolle for en rimelig kvalitet i uddannelserne, vil jeg blot nævne holdstørrelserne, antallet af lektioner og længden af disse, udstyret, herunder informationsteknologi, lokalerne osv.

Endvidere er det for os afgørende, at lærerne på erhvervsskolerne har tilstrækkelige muligheder for løbende at efteruddanne sig med henblik på at være up to date med udviklingen inden for de relevante faglige områder. Yderligere skal vægten lægges langt mere på de pædagogiske krav, der stilles til heltidsorienterede og tværgående uddannelsesforløb. Ligeledes skal der som tidligere nævnt skabes muligheder for udvikling af inspirerende skolemiljøer.

Der skal som sagt nytænkning til, og den proces kræver vilje og et udvidet samarbejde mellem skolerne, det faglige selvstyre, ministeriet og os politikere.

Socialdemokratiet indgår gerne i en fordomsfri diskussion om, hvordan vi løfter denne opgave. Og det skal ikke kun blive ved ordene; der skal handling til – ikke flere tomme rapporter. Tiden skal bruges til at komme videre. Kvaliteten på erhvervsskolerne i såvel undervisning som dagligdag skal styrkes. Det er ikke nogen umulig opgave, hvis viljen til forandring er til stede fra alle sider. Jeg ser frem til de initiativer, ministeren varsler her i dag.

Frank Dahlgaard (KF):

Det Konservative Folkeparti er selvfølgelig ikke tilfreds med den placering, som erhvervsskolerne har i vores uddannelsessystem og i vores samfund. De er blevet en slags sekundavare i forhold til det almene gymnasium.

De seneste tal for søgningen er optimistiske, og det er måske under indtryk af, at der er kommet et økonomisk opsving, og at der nu er bedre muligheder for at få en lære- og praktikplads. Det er sandsynligvis en varig forbedring, så det er jo godt. Det er et problem, der løser sig selv, og derfor skal vi også have denne skolepraktikordning væk.

Men af yderligere årsager vil vi pege på studie- og erhvervsvejledningen for de unge. Den er dårlig, og den er ensporet, og den foretages i mange tilfælde af mennesker, der ikke ved en kæft om arbejdsmarkedet og erhvervslivet, simpelt hen fordi de aldrig har været ude i den del af livet, der hedder erhvervslivet, og det går ikke.

Dertil kommer, at der er et akademikersnobberi, som har grebet store dele af befolkningen,

og som gør, at man absolut skal ind i det almene gymnasium i stedet for at gå vejen omkring en handelsskole, en teknisk skole eller en erhvervsuddannelse. Denne form for snobberi rammer mange unge mennesker, der var bedre tjent med en anden vej. Jeg har selv oplevet mange unge mennesker, der er kommet til mig og har sagt: Hvis bare jeg havde vidst sådan og sådan, så havde jeg ikke spildt et halvt eller helt eller to år. Vejledningen skal forbedres.

Endelig er forholdene på selve erhvervsskolerne ikke konkurrencedygtige. Klasserne er for store, lærerne er for dårlige, og timerne bliver alt for hyppigt aflyst. Erhvervsskolerne har en ringe status og til dels med rette. Det skal der rettes op på.

Hvad kan der gøres ved det? Det Konservative Folkeparti vil pege på en række forhold.

For det første en bedre vejledning på alle niveauer i uddannelsessystemet. Eksempelvis kunne man jo også på handelsskoler og tekniske skoler afholde præsentationskurser over for folkeskoleeleverne, ligesom det i mange tilfælde sker på gymnasierne.

For det andet må erhvervsvejlederne have et konkret førstehåndskendskab til erhvervsskolerne, til erhvervsuddannelserne og til det erhvervsliv, som de unge skal virke i senere. Vi oplever jo, at der er ganske mange, som kommer ind på f.eks. en handelsskole, der har en studentereksamen, og som altså derved bliver dobbeltuddannet. Det er resultatet af dårlig vejledning.

Den anden ting, vi vil pege på, er, at de gymnasiale uddannelser skal have hver deres klare profil, og dér har vi jo så det almene gymnasium, som er studieforberedende, vi har handelsskolen med HHX-uddannelsen, som også er studieforberedende, og som sigter på det merkantile område, og så har vi de tekniske skoler med HTX-eksamen, som sigter på de tekniske ting. De har hver en profil, og vi ønsker ikke fra konservativ side, at det almene gymnasium skal have mere erhvervsbetonede fag ind, for så begynder det at ligne ét fedt.

Så har vi hf, og den 2-årige hf har vist efterhånden ikke mere sin selvstændige profil. Det var tidligere for modne mennesker, der kunne komme ind og tage en studentereksamen. Nu er der jo også en masse unge dér, og hvad er egentlig forskellen på det almene gymnasium og hf – det vil vi sætte spørgsmålstegn ved – hvorimod hf-enkeltfag har sin selvstændige profil og berettigelse.

Som det tredje punkt vil Det Konservative Folkeparti pege på, at erhvervsuddannelserne skal tage udgangspunkt i virksomhedernes behov og kvalifikationer.

For det fjerde ønsker vi, at vekselluddannelsesprincippet fastholdes, denne vekslen mellem skole og praktik ude i det virkelige erhvervsliv.

For det femte bør erhvervsuddannelserne ligestilles økonomisk med de almene uddannelser, og der bør tilføres flere ressourcer til erhvervsuddannelserne. Det er jo også det, der sker, kan jeg forstå på ministeren. I dag er det sådan – OECD har påpeget det – at udgiften pr. årselev i det almene gymnasium er på 48.600 kr., mens den på HHX-uddannelsen er på 34.300 kr. Det er en kraftig forskel. Hvorfor egentlig den forskel?

For det sjette: Der er behov for en pædagogisk reform af erhvervsuddannelserne, herunder en styrkelse af efteruddannelsen af lærerne på handelsskoler og tekniske skoler.

For det syvende: Det bør overvejes i folkeskolen at indføre en egnetheds erklæring som betingelse for at kunne gå i gang med en HHX-uddannelse eller HTX-uddannelse på handelsskole eller teknisk skole, på samme måde som der jo kræves en egnetheds erklæring for at komme ind på det almene gymnasium. Det skal ikke være sådan, at erhvervsskolerne er et sted, hvor alle kan komme ind. Det giver da ikke status. I hvert fald skal man overveje noget sådant. Og så kan man spørge: Hvad så med dem, der ikke bliver erklærede egnede? Ja, der er jo f.eks. den nye 2-årige EGU-uddannelse.

For det ottende: Studiemiljøet på erhvervsskolerne skal styrkes. Der skal være ordentlige biblioteker, der skal være ordentlige studiesteder, og eleverne skal inddrages i vurderingen af undervisningens kvalitet.

For det niende: Skolekulturen skal forbedres. Sådan nogle ting, som det almene gymnasium tiltrækker elever på – aktiviteter ved siden af den egentlige undervisning som sport, som skolekomedie, som fester – er også noget, som erhvervsskolerne bør kunne etablere.

For det tiende er der behov for et samarbejde mellem erhvervsskolerne, så der ikke udbydes en masse ens specialkurser på alle skoler. Det er ressourcespild. Det er vel også en af de uheldige virkninger af taxametersystemet. Måske er det noget, som går i sig selv igen efter en overgangsperiode, hvor alle skal prøve alt, og som derfor ikke, skal vi sige udvander de basale og grundlæggende uddannelser og kurser, og som betyder, at der kommer flere på dem.

Der er behov for at fastsætte standarder for lærer kvalifikationer og standarder for undervisningsmidler og apparaturer, standarder, som skal opfyldes, for at man kan oprette et kursus. Man skal ikke bare uden at have de fornødne ressourcer kunne oprette kurser i hvad som helst uden at have forudsætninger herfor. Der har jo også bestyrelserne ude på erhvervsskolerne et ansvar. Bestyrelserne bør være mere aktive.

Så vil vi for det ellefte pege på taxameterfinansieringssystemet, som bør gås efter i sømme, da de jo animerer skolerne til at tage så mange ind som overhovedet muligt, jeg havde nær sagt uanset kvalifikationerne.

Til sidst denne her LoP-bevilling, lære- og praktikpladsbevilling, der jo er under nedtrapning: Spørgsmålet var, om man ikke lige skulle sige, at der er midler til, at der kan gøres en forstærket indsats fra erhvervsskolerne for at få unge ud i praktikpladser, og her tænker jeg på dem, der har specielt svært ved det: andengenerationsindvandrere, unge fra de etniske minoriteter, og jeg tænker på dem, som kan dansk, dem, som kender til dansk kultur og arbejdspladskultur, og dem, som har de faglige kvalifikationer lige så meget i orden som de etniske danskere.

De skal have lige muligheder, og der har det vist sig, at når først én ung fra de etniske minoriteter er kommet ind på en virksomhed, er det lettere at få flere ind. Isen skal brydes, der er en isbrydereffekt, og derfor bør der fra erhvervsskolernes side gøres en forstærket indsats for at knytte virksomhederne i lokalområdet til sig og bearbejde dem på den måde. Og så kunne man i øvrigt også bede erhvervsorganisationerne om at bearbejde virksomhederne fra deres side for at få løst dette problem.

Men alt i alt har vi fra konservativ side peget på en række forhold og ideer, som kan styrke erhvervsskolernes, skal vi sige image og konkurrencedygtighed i forhold til det almene gymnasium.

Aage Frandsen (SF):

Indledningsvis vil jeg gerne takke forespørgerne, fordi de har rejst denne forespørgsel for der ved at rette opmærksomheden mod de problemer, som vi vel alle sammen erkender eksisterer for erhvervsskolerne på forskellig vis.

Vi betragter det samtidig som en konstatering af, at det er nødvendigt at få rettet op på de skader, som er sket igennem 1980'erne for

erhvervsskolernes vedkommende, og som er et resultat af den uddannelsespolitik, som skiftende borgerlige regeringer førte fra 1982 til 1993.

Problemerne for erhvervsskolerne er efter vores opfattelse for det første taxametersystemet. Ikke taxametersystemet som sådant, for det kan godt indrettes rimeligt, men specielt den måde, som der beregnes på her, og de begrænsede økonomiske ressourcer, som via taxametersystemet har været ydet til erhvervsskolerne.

For det andet er det den større konkurrence, som har betydet, at mange skoler har følt sig tvunget til at tilbyde stort set alt, selv om de ikke rigtig havde ressourcer til det, og selv om de også vidste, at de i den sidste ende ikke kunne tilbyde alt det. Det har betydet, at samfundsmæssige ressourcer er gået tabt, og det har skabt problemer for en række skoler.

Det glæder mig at høre, at hr. Frank Dahlgaard også sætter spørgsmålstegn ved taxametersystemet og ved den indbyrdes konkurrence, som i virkeligheden er en konkurrence, der har betydet ressourcetilførsel.

De problemer er efter vores opfattelse en konsekvens af den politik, som blev ført, og som – for at sige det direkte – var et produkt af hr. Bertel Haarders uddannelsespolitik, som var meget ideologisk præget. Uanset det tror jeg såmænd også, hr. Bertel Haarder var tilhænger af, at erhvervsuddannelserne skulle have det bedst muligt, men midlerne i den forbindelse, nemlig størst mulig liberalisering, størst mulig decentralisering, var ikke vejen til det.

Den uddannelsespolitik, der blev ført på erhvervsskoleområdet, blev ført ud fra devisen om størst mulig decentralisering, men der var samtidig tale om en meget stærk økonomisk styring, og det vil sige, at den også var centralistisk. Overskriften var godt nok decentralisering, men det kunne i og for sig godt have været en anden overskrift, nemlig meget stor grad af centralisering, når det drejer sig om hensynet til at styre ud fra økonomiske betragtninger.

De frihedsgrader, som erhvervsskolerne havde, var i virkeligheden meget små, når det kom til stykket. Der er jo ikke meget ved at have en stor formel frihedsgrad, hvis man ikke har nogle økonomiske midler at handle inden for, og derfor har vi fra SF's side gennem 1980'erne og også her først i 1990'erne hvert år som noget ekstra på finansloven foreslået, at erhvervsskolerne skulle have mere. Ikke fordi vi mener, at kroner og øre altid er nok, men det er en nødvendig forudsætning, og derfor er vi godt til-

fredse med, regeringen på finansloven i år har foreslået et større beløb, end der hidtil har været tale om.

Konsekvenserne af de knappe ressourcer har været, at den erhvervsuddannelsesreform, der blev gennemført for nogle år siden, og som – selv om vi stemte imod den i sin tid – også indeholdt en række positive elementer, aldrig er blevet udmøntet på en række områder. Det gælder f.eks. med hensyn til realisering af det, som man kalder helhedsorienteret undervisning, og det gælder også med hensyn til at kunne tilbyde en række valgfag. Der har simpelt hen ikke været penge til at gennemføre de ting. Og når det gælder den helhedsorienterede undervisning, ligger problemet også i, at de pædagogiske forudsætninger i en række tilfælde heller ikke har været til stede.

Sammenlignet med de ungdomsuddannelser, der sorterer under amtskommunerne, det vil sige gymnasier og hf, er erhvervsskolerne klart ringere stillet. Det er der også andre der har fremhævet. Det ses bl.a. af, at antallet af elever i klasser og på hold er lavere i de almene gymnasier og hf. Det ses også derved, at frafaldet er større på erhvervsskolernes område, og det er efter vores opfattelse udtryk for, at man for erhvervsskolernes vedkommende må gøre noget af det, som man gør for de almene gymnasier og hf-området, nemlig sikre lidt bedre økonomiske ressourcer til området.

Frufaldet siger også noget om, at kvaliteten af undervisningen på erhvervsskolerne i mange tilfælde formentlig heller ikke er tilfredsstillende. Man har ikke i tilstrækkelig grad kunnet tage udgangspunkt i det, som var elevernes forudsætninger, og det vil sige, at en række unge ikke har kunnet gennemføre uddannelsen, fordi de forudsætninger, eleverne havde, og de ting, de blev undervist i, ikke svarede til hinanden.

Derfor er det efter vores opfattelse vigtigt, at man også ser på lærernes efteruddannelse, og det er vigtigt, at lærernes efteruddannelse på erhvervsuddannelsesområdet bliver højnet kvalitetsmæssigt. Det mener vi ikke kan ske med det nuværende taxametersystem, hvor man altså har efteruddannelsen som en del af resten.

I den forbindelse mener vi, det er værd at kigge på andre uddannelsesområder, se på, hvordan man griber taxametersystemet an dér. Jeg mener, at man bør overveje at holde ting ude af det generelle taxametersystem, som det allerede sker, men altså i større omfang, så man er sikker

på, at der er nogle områder, der bliver prioriteret.

Der er en skrigende modsætning mellem de penge, der anvendes til efteruddannelse på AMU-området, og de penge, der anvendes på de tekniske skolers område, og det mener vi ikke er tilfredsstillende. Selvfølgelig kan der godt være gode begrundelser for, at efteruddannelseskontoen på AMU-området skal være større end på de tekniske skolers område, for der er jo primært voksne på AMU. Men i dag er det klientel, det her drejer sig om, i stigende omfang sammenligneligt, og derfor mener vi, at det er værd at se på, om ikke efteruddannelsen kunne styrkes på de tekniske skolers område, og om den også kunne styrkes mere direkte, og det vil sige, at den ikke indgår i det generelle taxametersystem.

Vi er helt enige i, at det er vigtigt, at så mange unge som overhovedet muligt får en kompetencegivende erhvervsuddannelse, og når en del af de unge gennem tiderne ikke har fået det, hænger det også sammen med, at i en periode kunne de ikke få praktikpladser, og der er jo stadig væk problemer med, at der er unge, der ikke kan få praktikpladser.

Hvis der altså skal ske noget på det her område, er vi enige med regeringen i, at der skal afsættes flere penge på området. Men efter vores opfattelse er det ikke nok. Det er også nødvendigt, at kvaliteten inden for undervisningen forbedres, og det forudsætter efter vores opfattelse, at specielt efteruddannelsen forbedres.

Vi mener også, det er vigtigt, at man ser på, hvordan andre uddannelsesområder har det, og det kan godt være, at en sammenligning mellem gymnasiet og hf viser, at gymnasierne bruger flere penge, men det kunne også være udtryk for, at det er fornuftigt at bruge flere penge på området, frem for at spise erhvervsskolerne af med de begrænsede midler, som de gennem 1980'erne har fået.

Så mener vi også, det er vigtigt, at lærerne får tid til at undervise, at lærerne får tid til at samarbejde indbyrdes om undervisningen, og at skolerne ikke skal bruge ressourcerne på at finde ud af, hvordan de kan tjene penge på dette og hint for overhovedet at få forretningen til at køre.

Det er også et produkt fra 1980'erne, at erhvervsskolerne skulle være virksomheder, skulle være forretninger, som skulle tjene penge, og det vil sige, at for mange erhvervsskoler, som

har kæmpet for at overleve, er det i højere grad blevet en forretning, end det er blevet en uddannelsesinstitution. Vi har ikke noget imod, at man forener disse to ting, men vi har noget imod, at hensynet til forretningsprincippet overskygger hensynet til undervisningen.

Samtidig mener vi, at der er grund til at se på taxametersystemet. Vi synes, det er fornuftigt at se på det, vi f.eks. kender inden for gymnasieområdet, og det, vi kender inden for AMU-området, i det lovforslag, som er undervejs. Det kunne være, at man kunne lære af hinanden.

Det er tilsyneladende lidt tilfældigt, hvilke taxameterprincipper man anvender inden for de forskellige områder. Man anvender mange principper, og det er så om at tage det gode fra de forskellige principper. Vi er ikke modstandere af princippet, men vi er ofte modstandere af den måde, som princippet praktiseres på.

Så vil jeg også lige sige om diskussionen erhvervsskoler i forhold til gymnasier og hf, at jeg tror, der er mange erhvervsskoler, som i perioder har ønsket, at de havde været under en anden styring end den, de var under, at de havde været under amternes styring, frem for at de havde været under statens styring, for den frihed, som man påstod de havde fået, var i virkeligheden en frihed, der var meget begrænset, fordi der i virkeligheden var tale om en meget stram økonomisk styring.

Så med hensyn til debattens afslutning, om der skal vedtages en dagsorden eller ej: Ja, man kan selvfølgelig altid vedtage en dagsorden, som siger det, alle er enige om, og man kan også vedtage en dagsorden, der siger, at man skal gøre det, som ministeren allerede er i gang med at gøre, så man får rettet op på det, ministerens forgænger har lavet af ulykker. Hvis det er tilfældet, kan vi støtte en sådan dagsorden.

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Stadig flere unge vælger gymnasiet frem for erhvervsskolerne. Alene i perioden 1992-94 faldt tilgangen til erhvervsskolerne med 12 pct., mens den steg med 4 pct. til gymnasiet. Det er ærgerligt set i lyset af den gunstige udvikling, som erhvervslivet er inde i; erhvervslivet har brug for unge velkvalificerede teknikere, håndværkere og handelsuddannede.

Men hvorfor er det så gået sådan? Fra Horsens Handelsskole, som i øjeblikket er på besøg på Christiansborg, lyder et af svarene, at erhvervsskolerne mangler en fælles identitet og en teamånd. Mens gymnasierne har en flere

hundred år gammel historie bag sig og tilbyder eleverne en traditionsmættet uddannelse, mangler dette for erhvervsskolerne vedkommende. Man ved mere eller mindre, hvad det vil sige at gå på gymnasiet, men der er tvivl om, hvad en erhvervsskole står for og kan tilbyde. Det er en væsentlig årsag til, at erhvervsskolerne ikke kan hamle op med gymnasierne.

Vi skal gøre det mere attraktivt at gå på handelsskole eller teknisk skole, så erhvervsskolerne kan konkurrere med gymnasierne. Et af de steder, hvor vi skal tage fat, er på opbyggelsen af en fælles identitet for disse skoler og opbyggelsen af et hele, der kobler såvel lærerkollegium som lærere og elever sammen. Det ville forbedre det sociale sammenhold, som betyder vældig meget.

Som en naturlig forlængelse af dette må vi informere mere om erhvervsskolerne og starte en charmeoffensiv, for der er masser at bruge en uddannelse fra disse skoler til.

Samtidig skal der tages fat på de fysiske rammer. Ramponerede lokaler og forældet undervisningsudstyr er ikke den bedste reklame for erhvervsskolerne. Det drejer sig også om at styrke lærerkræfterne og at uddanne dygtige, motiverede lærere. Fagudbudet kunne også ændres, uden at sigtet med erhvervsskolerne ramler. Der er ganske enkelt for få kreative fag. Hvorfor skal ikke alle unge i dette land have adgang til f.eks. idræt, musik og undervisning i formning?

Jeg tror også, det på et tidspunkt vil blive nødvendigt at se på kombinationen af teori og praksis. Hvis vi skal have flere unge ind på erhvervsuddannelserne, og det skal vi, er det vældig vigtigt, at det er muligt at kombinere hånd og ånd på en fleksibel måde – sådan som gamle Helveg ville have formuleret det.

Endelig ligger der også en opgave for erhvervslivet, i hvis interesse det må være at tiltrække dygtige unge, som ved, hvad de går ind til med en uddannelse på en erhvervsskole, og ved, hvad der venter dem bagefter: en plads i det danske erhvervsliv.

Det er vigtigt, at erhvervslivet melder ud, at erhvervslivet fortæller de unge, at der er brug for dem, ligegyldigt om de hedder Hansen eller Ali til efternavn.

I det hele taget har arbejdsmarkedets parter jo et stort ansvar for erhvervsuddannelserne, selvfølgelig først og fremmest med at skaffe nogle job bagefter, men arbejdsmarkedets parter er også i høj grad med til at styre erhvervsuddan-

nelserne i dag, og dermed har man også et ansvar for at skabe nogle skoler, der fungerer som gode rammer for uddannelsen af vore unge.

Arbejdsmarkedets parter har også et kolossalt ansvar for at være med til at udvikle nogle nye uddannelser, som appellerer til de unge, først og fremmest den tredjedel af de unge, der aldrig får nogen erhvervsuddannelse.

Erhvervsskolerne er gode, men de er ikke gode nok, og netop dette forhold er grunden til, at regeringen ikke bare i år, men også i tidligere samlinger har bevilget ekstra midler. Samtidig har regeringen i forbindelse med finanslovforhandlingerne fremsat forslag om forbedringer af tilskuddene til handelsskolerne og de tekniske skoler i 1996. Alt i alt er der, som flere ordførere har gjort opmærksom på, tale om 200 mio. kr., og disse midler skal især bruges til forbedring af første skoleforløb.

I det hele taget er der i regeringens tid taget en række initiativer, som styrker erhvervsskolerne, ikke mindst på det økonomiske område. Dertil kommer nu de nye initiativer, de nye ungdomsuddannelser og den voksen- og efteruddannelsesreform, som vi er i gang med, vil selvfølgelig også betyde, at der kommer nye elever til erhvervsskolerne.

Det betyder ikke, at alle problemer er løst. Personlig vil jeg gerne se på, hvordan det frie udbud af uddannelser virker. Forbedres kvaliteten takket været konkurrencen? Eller udvandes og udsultes de enkelte uddannelser? Det får vi forhåbentlig svar på i forbindelse med de kvalitetsstyringsprojekter, som Undervisningsministeriet har iværksat.

Jeg er optimistisk, når det drejer sig om erhvervsskolernes fremtid, især hvis mange vil trække på samme hammel.

Jan Køpke Christensen (FP):

Jeg vil sige tak på Fremskridtspartiets vegne for denne forespørgselsdebat. Er der noget, der er brug for, så er det netop, at vi tænker på erhvervsskolerne herhjemme.

Nu går man normalt ind for konsensus her i Folketingssalen, så vidt muligt, og jeg må sige – først og fremmest med hensyn til den dagsorden, der er fremsat – at der jo sådan set er frie tøjler i den med hensyn til, hvad der skal ske på området. Der er ikke konkretiseret noget, og derfor siger dagsordenen stort set ikke noget. Jeg er spændt på, om der er nogen, der kan gå imod den. Jeg kan ikke se, hvorfor man skulle

gå imod det her foreliggende dagsordensforslag. Jeg vil sige, at alle partierne måske kunne have været medunderskrivere af dagsordenen. Jeg kan ikke se, at man på nogen måde kan finde argumenter for at stemme imod den.

Vi er tilhængere af, at man tværpolitisk styrker erhvervsskolerne, ingen tvivl om det. Det, vi taler om her, er faktisk – næst efter folkeskolen – noget af det vigtigste inden for skolesystemet i dette land. Hele fundamentet for, at samfundet kan fungere, er et godt erhvervsliv, et så godt erhvervsliv som overhovedet muligt, og derfor bør vi forkæle erhvervslivets skoler, altså de tekniske skoler, handelsskolerne og landbrugs-skolerne, langt mere frem for det system, vi har i dag. Og netop den traditionelle gymnasieuddannelse er i bund og grund forkælet – i modsætning til erhvervsskolesystemet.

Dér, hvor jeg tror at man bør gøre mere, er for selve skolemiljøet, altså bygningsmassen, og det er det, som jeg primært vil tale om i min ordførertale. Det gælder hele skolemiljøet som sådant, herunder som sagt bygningerne. Store, flotte kolosser til de traditionelle gymnasier ser vi rundt omkring i landet, hvorimod de tekniske skoler og handelsskolerne har måttet leje sig ind i forskellige bygninger, det være sig gamle værkstedsbygninger eller fabrikker eller andre bygninger. Miljøvenlige omgivelser i skolemiljøet har erhvervsskolerne aldrig haft råd til, aldrig nogen sinde.

Erhvervsskolernes problem er blandt andet, når man ser statistisk på det, at f.eks. de tekniske skoler og handelsskolerne som helhed er relativt mere omkostningstunge, fordi man her har det, der hedder værksteder. I almindelige skoler er det således, at man jo meget nemt kan beregne arealbehovet ved at gange elevtallet med så og så mange kvadratmeter; men man bør tænke på, at der jo i erhvervsskolerne både skal være et klasselokale, et teorilokale, og derudover også et værksted til eleverne.

Nogle af eleverne på erhvervsskolerne – jeg kunne f.eks. nævne tømrere – fylder som bekendt af gode grunde meget, og det er selvfølgelig, fordi de skal lave f.eks. hustage og alt andet erhvervsrelateret bygningsarbejde i værkstederne. Derfor er det helt klart, at eleverne på de tekniske skoler fylder meget i landskabet, om man så må sige.

Det er jo det, der gør, at bl.a. de tekniske skoler har en kæmpe bygningsmasse, som både vedligeholdelsesmæssigt og på andre områder dræner skolerne fuldstændig økonomisk, så de

aldrig nogen sinde kan komme i gang med den fornyelse af bygningerne, som der er så hårdt brug for.

Derudover laver man den ene aktivering efter den anden for de unge. Dette sker også på erhvervsskolerne, og erhvervsskolerne tager naturligvis den udfordring med. Der vil da også blive iværksat tiltag igen ved denne finanslov – kan vi høre – af forskellig karakter med forskellige økonomiske midler til erhvervsskolerne.

Men hver gang et nyt initiativ bliver lagt på erhvervslivets skoler, ja, så er den økonomiske side af sagen altid den, der vejer mest på vægtskålen. Der tænkes altid fra politikernes side mere på den finansielle del af initiativet, og det forstår skolerne også udmærket, tror jeg, men initiativerne gælder aldrig – og jeg understreger: aldrig – de såkaldte normale elever, og det er og bliver en kæmpefejl. De traditionelle lærlinge bevilges sjældent økonomiske ekstraresourcer, der fremmer deres uddannelser.

Man fremkommer altså hele tiden med en masse nye, små uddannelser og lignende, og i den proces overser man fuldstændig de oprindelige uddannelser. Dette er i bund og grund en fejl.

Det, vi må tænke på, er, at når skolerne også skal klare de andre opgaver, som politikerne beslutter sig til, er det altså oven i alle de traditionelle uddannelser. Det er de færreste skoler, der har beklaget sig over, at man har indført en hel masse initiativer med kortere uddannelser på erhvervsskolerne trods det, at de økonomiske midler, der reelt skal til, har manglet på de samme skoler.

Der er altså et kæmpeproblem, når man taler med de forskellige erhvervsskoler, og det er, at de er meget forundrede over, at skolernes hovedformål – nemlig at uddanne lærlinge til erhvervslivet – ikke har haft førsteprioritet fra det politiske flertals side. På nuværende tidspunkt må vi erkende, at der jo pludselig er blevet rigtig meget brug for de traditionelle lærlinge. Gudskelov ser vi nu, at skolerne skriver kontrakter med elever og erhvervslivet i et større antal.

Vi har nok et problem med det finansielle, for når man f.eks. ser på de opgørelser, Forstandersammenslutningen for de Tekniske Skoler er fremkommet med, så viste den sidste opgørelse, fra 1994, at med de taxametre, skolerne får til uddannelserne, er der ingen af uddannelserne, der kan løbe rundt. Alle uddannelser giver underskud, og når visse skoler alligevel ikke

fremkommer med underskud, ja, så er det f.eks., fordi de trækker penge ud fra bygningsvedligeholdelseskontoen og andre lignende konti og henfører beløbet til uddannelsesomkostningerne.

Der er nok ingen anden udvej, end at man må tilføre skolerne nogle flere økonomiske ressourcer. De må så evt. tages inden for samme uddannelsesbudget, samlet set. Måske kunne man overføre nogle midler fra de traditionelle gymnasier til erhvervsuddannelserne.

Men det er klart, at samtidig med ekstra ressourcer til erhvervsskolerne må der i kølvandet også stilles krav med hensyn til anvendelsen af de ekstra økonomiske ressourcer, man tilfører erhvervsskolerne, og jeg tror faktisk, at skolerne også godt vil acceptere dette. Vi må fra politisk hold stille krav om forbedrede skolemiljøer og eventuelt om en indførelse af f.eks. kvalitetssikring – som vel at mærke er synlig – og meget gerne kvalitetssikring, som er i overensstemmelse med den, man bruger i erhvervslivet.

For mig at se kan det sagtens lade sig gøre, og det er også et rimeligt krav at stille, hvis vi vil sikre os, at kvaliteten kommer på et højere plan på erhvervsskolerne. Man skal så på erhvervsskolerne sikre sig, at kvaliteten af undervisningen også bliver synlig, så at erhvervslivet i højere grad kan se, hvilken kvalitet de nyuddannede elever har. Det er jo i sidste ende også bl.a. erhvervslivets parter, som sidder i skolernes bestyrelser, og gennem denne position har erhvervslivet jo også pligt til at holde øje med kvalitetsudviklingen.

Kvalitetsstyringen må som sagt indføres, samtidig med at man også skal satse på skolemiljøerne, idet skolemiljøerne også rummer en hel del af det teknologiske. Jeg tror, at der er et stort imageproblem. Det er demotiverende, sådan som mange skoler på erhvervsområdet ser ud i dag. Lad os bare erkende det. Det teknologiske og kvalitetsmæssige skal op på et højere niveau på erhvervsskolerne, og det skal ske ved, at man laver disse her kvalitetssikringer. Omverdenen skal også kunne se, at kvaliteten er blevet forbedret.

Man kunne f.eks. forlange, at de forskellige skoler skal gennemgå en af de kvalitetstest, der findes, som f.eks. ISO-systemet eller andre »quality tests«. De omtalte test, som her er nævnt, rummer som bekendt det, som erhvervslivets folk bruger til at bedømme hinanden efter, og erhvervslivets folk bruger dem jo, fordi deres leverandører og samarbejdspartnere tydeligt

kan se, at de har gjort noget på kvalitetsområdet. Det bør man altså også pålægge erhvervsskolerne.

Vi politikere må sige til erhvervsskolerne, at vi ikke vil nøjes med, at skolerne påstår, at de arbejder på at forbedre kvaliteten af uddannelserne. Erhvervsskolerne skal kunne dokumentere, at de faktisk arbejder med kvalitetstanken, således at de samarbejdspartnere, skolerne har inden for erhvervslivet, til enhver tid kan kigge dem i kortene og vurdere, om der sker noget på området, og om skolerne byder en standard, som erhvervslivet vil godkende. Husk på, at det er erhvervslivets skoler, vi taler om i dag!

Noget andet er så folkeskolerne. Jeg tror, det er et kæmpeproblem, at folkeskolelærere osv. ikke giver de unge det rigtige input om erhvervsskolerne. Jeg kunne komme med mange eksempler, men jeg kan se, at den røde knap lyser nu, så det må jeg nok komme ind på på et senere tidspunkt.

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Folketinget har i dag officielt besøg af en delegation fra det ungarske parlament under ledelse af parlamentets formand, dr. Zoltan Gal.

På Folketingets vegne byder jeg den ungarske delegation hjertelig velkommen i Folketinget, idet jeg udtrykker et ønske om, at vore ungarske gæster må få et godt og udbytterigt ophold her i landet.

Rigtig hjertelig velkommen!

(Medlemmerne påhørte stående formandens velkomstord).

(Kort bemærkning).

Anne-Marie Meldgaard (S):

På baggrund af hr. Jan Kørpe Christensens tale bliver jeg nødt til at spørge, om Fremskridtspartiet overvejer at fremsætte forslag om, at erhvervsskolerne alene skal udbyde grunduddannelser, og om Fremskridtspartiet samtidig har overvejet, hvilke konsekvenser dette ville medføre, og i givet fald hvor de erhvervsskoler, der kunne være tale om skulle nedlægges, er herne i landet.

(Kort bemærkning).

Jan Kørpe Christensen (FP):

Når jeg sagde, at politikerne alt for ofte er meget centrerede om at indføre en hel masse nye korterevarende uddannelser, aktiveringsuddannelser, på erhvervsskolerne, så var det ganske rigtigt det, jeg sagde; men jeg sagde også, at når man lytter til erhvervsskolerne, så er det et kritisk punkt, at man alt for centreret kigger på disse nye tiltag og glemmer det oprindelige sigte med erhvervsskolerne.

Derfor synes jeg, det er rimeligt at fremføre det her i dag. Når man har haft kontakt med erhvervsskolerne og har hørt om de problemer, er det vigtigt, når vi netop debatterer sådan noget, også at fremkomme med det, som nogle erhvervsskoler føler som et problem.

Jeg er, som jeg også sagde, overbevist om, at erhvervsskolerne lever op til det, som politikerne vedtager om at indføre aktiveringstilbud osv. eller uddannelser på erhvervsskolerne, ingen tvivl om det. Men det er et problem, når man primært kigger på disse nye tiltag, som, kan man også høre, er med til at devaluere de øvrige uddannelser, de uddannelser, som erhvervslivets skoler oprindelig er blevet oprettet til.

Jeg synes, det er på høje tid, at vi her i Folketinget gør opmærksom på, at erhvervsskolerne også skal have midler. De skal ud over det imageproblem, de har, og det kommer de altså ikke ved, at man ligesom korter uddannelserne af og siger: Jamen kan man ikke blive andet, så kan man blive håndværker. Det er jo nemlig ikke rigtigt i dag, sådan er det ikke, og derfor er det vigtigt, at man hele tiden gør ungdommen opmærksom på, at det altså er en vis kvalitet, man kræver på erhvervsskolerne, og at det ikke udelukkende er de korterevarende uddannelser, man koncentrerer sig om. Det var det, jeg sagde.

Jeg synes, det er vigtigt, at vi her i huset også en gang imellem kontakter dem uden for huset, dem, der lever i miljøet til daglig. Det er utrolig vigtigt, at vi ikke kun taler ud fra vores egne holdninger. Det gælder ikke kun i denne her debat, det gælder også andre debatter. Jeg har i hvert fald den holdning, at det er en fordel at kontakte de pågældende – den omvendte lobbyisme, om jeg så må sige, hvor man lytter til dem, der står i den pågældende situation ude i landet.

Bruno Jerup (EL):

Det er meget vigtigt for Enhedslisten, at de studiemæssige forhold på de tekniske skoler og på

handelsskolerne er gode, ikke for de pågældende skolers skyld, men for de elever, som går der, og som daglig må døje med urimelige forhold.

Derfor burde Folketinget gå ind og bryde nogle af de elementer af decentralisering, som hr. Bertel Haarder i sin tid fik indført, og som har været en medvirkende årsag til de forringede forhold på de tekniske skoler og handelsskolerne. Det har bl.a. betydet en voldsom stigning i klassekvotienten og en forringelse af de materielle forhold på skolerne.

Der var ikke meget kritik fra skolernes side, så længe det gik fremad med elevtallene, men nu hører vi stadig mere utilfredshed med det økonomiske styringssystem, et styringssystem, som bl.a. Venstre og De Konservative var banerførere for i sin tid.

For de tekniske skoler er der sket en geografisk skævvridning, som betyder, at man samler uddannelserne i supercentre og dermed trækker uddannelsesstederne væk fra tyndtbefolkede områder. Jeg kunne godt tænke mig, at man var opmærksom på den udvikling, også i forhold til, hvilke skoler der er lukningstruede.

Den geografiske fordeling er i høj grad vigtig for eleverne og kan også blive det for brancherne, fordi der kan komme en udvikling, hvor det bliver svært for dem at finde uddannet arbejdskraft flere steder i landet. Men så står regeringen måske parat med endnu en tvangslov, der kan deportere folk rundt i landet.

Der skal ske en forbedring af lærerressourcerne på handelsskolerne og de tekniske skoler. Vi kan ikke slå os til tåls med, at det klares af det private initiativ. Det ved vi jo ikke sker.

Hvis vi ønsker kvalitet, har Folketinget et ansvar, som betyder, at man bør vurdere, om lærerne har tilstrækkelige pædagogiske kvalifikationer. Det betyder konkret, at det nuværende pædagogikum, som gælder for gymnasier og HF, også i en eller anden form bør være udviklet og gælde for handelsskoler og tekniske skoler, ligesom de planer, der er om udvidet og forbedret pædagogikum, også skal gælde for disse områder. Der skal også være en bedre mulighed for en pædagogisk efteruddannelse.

Det er vigtigt, at man får en større opmærksomhed på selve læreprocessen på handelsskoler og tekniske skoler. Når man hører nogle af kritikpunkterne fra eleverne, kunne man godt få det indtryk, at en del af lærerne ikke er fulgt med tiden.

Ser vi på demokratiet på disse institutioner, er der ikke noget at råbe hurra for. Man har f.eks. tekniske skoler, som er en del af et AMU-center. Eleverne på disse tekniske skoler har ikke ret til at deltage i bestyrelsen for centeret. Det vil sige, at de reelt ikke har ret til at fremføre deres synspunkter på deres egne forhold over for bestyrelsen, som styrer centeret.

Med hensyn til den demokratiske styring af de tekniske skoler er det et problem, at erhvervslivet har en alt for stor indflydelse. Det betyder, at man udvikler ofte meget specialiserede færdigheder frem for almene og bredere færdigheder, som kan bruges i flere situationer, og som har et længere sigte.

Arbejdsmiljøet for eleverne på handelsskolerne og de tekniske skoler er mange steder for ringe. Arbejdsmiljøloven gælder for eleverne på de tekniske skoler, selv om arbejdsmiljøet mange steder også på de tekniske skoler er for ringe, bl.a. på grund af nedslidning.

Enhedslisten kræver, at arbejdsmiljøloven også skal gælde for eleverne på handelsskoler. Eleverne skal ligesom lærerne have ret til at vælge en sikkerhedsrepræsentant og kræve, at Arbejdstilsynet kommer til stede for at kontrollere, om de arbejdsmiljømæssige forhold er i orden. Hvis det ikke er tilfældet, skal der kunne gribes ind, og forholdene skal kunne kræves forbedret. Det kan være overfyldte lokaler, dårlige arbejdsstillinger, kulde, træk, varme osv., almindelige forhold, som andre arbejdstagere normalt kan klage over, hvis de er udsat for det.

Taxametersystemet fungerer heller ikke på en ordentlig måde. Der er en række uhensigtsmæssige elementer i dette system, både når man ser på taxametersystemet for de faste omkostninger, og når man ser på bygningstaxameteret. Det er jo ikke så let inden for kort tid at justere de faste omkostninger og slet ikke, hvis man kigger på bygningstaxameterne. De kan ikke sådan justeres op og ned fra år til år.

Taxametersystemet er sikkert blevet modtaget med en vis tilfredshed af institutioner i elevmæssig fremgang, og der er vel også en vis rationel kerne i, at når man får flere elever, skal man også have flere penge. Men når man fra år til år oplever, at elevtallet på en skole kan svinge ganske meget, så er det ikke hensigtsmæssigt for et godt miljø på skolen, at bevillingerne svinger så voldsomt. Derfor vil vi foreslå, at regeringen tager dette system op til revurdering.

Et af problemerne i systemet er, at man i stedet for at regne med godkendte hold ved starten af skoleforløbet opererer med de såkaldte års-elevtal; de bør afskaffes.

Taxametersystemet har betydet, at en række skoler har sparet så meget på udgifterne til de fysiske faciliteter, at der er sket en uacceptabel nedslidning. Det er klart, at især små skoler bliver hårdt ramt af sådan noget.

Det er uhensigtsmæssigt, at f.eks. en teknisk skole mister 5-10 pct. af tilskuddet til en klasse, fordi der bliver én elev mindre i klassen. Én elev mindre betyder jo ikke, at de faste udgifter og lærerlønningerne kan reduceres tilsvarende.

Regeringen plejer ikke at forsømme nogen lejlighed til at fremhæve behovet for, at alle uddanner sig. Enhedslisten går bestemt ind for, at alle har mulighed for at uddanne sig, og at der er uddannelses tilbud til alle. Men uddannelse handler ikke kun om den formelle ret, men også om den reelle ret. Derfor er det også vigtigt, at vi ser på de økonomiske forhold for de studerende på de tekniske skoler.

I dag er det sådan, at de elever, der har en praktikplads, inden de starter, får løn under skoleopholdet. Det gør de elever, som ikke har praktikplads, ikke; de får SU. Vi vil foreslå, at man genindfører basisårslønnen, så disse to grupper får det samme som eleverne med praktikplads.

På grundlag af det vil vi fremsætte et forslag om motiveret dagsorden, som er lidt anderledes end det, der er kommet fra regeringen, Venstre og De Konservative, og som jo er forholdsvis intetsigende:

Forslag om motiveret dagsorden

»Idet Folketinget konstaterer, at de undervisningsmæssige betingelser på de tekniske skoler og handelsskoler ikke er tilfredsstillende, pålægges regeringen at tage kontakt med Folketingets partier med henblik på

at revidere det nuværende taxametersystem i en retning med et højere element af basisbevillinger,
 at arbejdsmiljøet for elever på de tekniske skoler og handelsskolerne bliver forbedret,
 at der tages loviniciativ til at sænke klassekvotienterne og forbedre de undervisningsmæssige og økonomiske forhold,
 at der sker en udvidelse af elevernes demokratiske indflydelse, bl.a. på de tekniske skoler og handelsskolerne.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 12).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (Se foran). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Jan Køpke Christensen (FP):

Så vil jeg samtidig sige med hensyn til den dagsorden, der nu er foreslået, at den jo i hvert fald går ned i detaljen, for i den har man forklaret, hvad ministeren skal og ikke skal.

Jeg går ud fra, at hvis dagsordenen fra regeringspartierne, Venstre og De Konservative bliver vedtaget, så bliver partierne naturligvis også indbudt, hvis der skal ske tiltag på området, sådan at man ikke bare kører derudad og selv afgør, hvad der skal ske.

Såfremt ministeren kan bekræfte dét, ser Fremskridtspartiet frem til at kunne stemme for den dagsorden, der er foreslået af regeringen, Venstre og De Konservative – men all right, der er altså en betingelse.

Jeg vil så samtidig sige følgende med hensyn til det problem, vi har på erhvervsskolerne: Det er eksempelvis således, at når jeg sidder på lærerværelset derhjemme – jeg er erhvervsskolelærer – og hører mine kolleger dér tale om, hvor børnene tager hen efter folkeskolen, så er det desværre således, at mange tager på et traditionelt gymnasium trods det, at man kæmper for at få flere ind på erhvervsskolerne. Og en stor del af ansvaret for det ligger i folkeskolen, fordi man ikke gør nok opmærksom på erhvervslivets skoler og på, hvilke store fordele der er ved at tage en erhvervsuddannelse.

Her i Tinget kan vi også se, at sammensætningen af Folketinget, som det er, jo er skæv i forhold til befolkningen som sådan. Og man kan for den sags skyld også se på ordførerne her i dag: Hvor mange af dem har en praktisk baggrund? Det er og bliver noget, som også smitter af. Hele socialiseringsprocessen for hvert enkelt medlem her i Folketinget er jo også medvirkende til, at man har den holdning, man nu har. Det er også helt o.k., det er helt fair, men dér har vi nok også en del af problemet, for det er nok derfor, flertallet af politikere her i denne sal ikke har gjort nok for erhvervslivets skoler.

Så jeg tror, det er meget vigtigt at slå fast, at folkeskolelærerne, der kommer direkte fra

hjemmet og efter folkeskolen går på gymnasiet og så videre på seminariet uden at have været ude i det pulveriserende liv, kun har en teoretisk baggrund, og det smitter altså af på den uddannelse, deres elever får. Og det gælder altså også her i Tinget.

Derfor er jeg glad for at se, at det ser ud til, at man nu i hvert fald vil gøre noget mere for erhvervsskolerne og dermed – sidst, men ikke mindst – for erhvervslivet, der selvfølgelig er det vigtigste i den sidste ende.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Jeg kan forstå, at hr. Jan Køpke Christensen mener, at Enhedslistens dagsorden er for detaljeret. Det undrer mig nu, at hr. Jan Køpke Christensen ikke sagde, hvad det var, han mente der var for meget af, eller i hvilken retning den var for detaljeret.

Det undrer mig også, at hr. Køpke Christensen ikke sagde, om han ville støtte den eller ej; men det er måske ikke muligt for hr. Køpke Christensen at tage stilling til det ud fra de punkter, som jeg har ridset op.

Og så med hensyn til, hvorvidt man kan forvente, at en minister indkalder til møde, fordi der bliver vedtaget en dagsorden her: Det tror jeg ikke hr. Køpke Christensen skal regne med. Jeg har desværre den erfaring – og det tror jeg også hr. Køpke Christensen har – at der ikke er nogen automatik i det. Hvis det ikke står i dagsordenen, så er der ingen automatik i det.

(Kort bemærkning).

Jan Køpke Christensen (FP):

Jeg ved godt, at der ingen automatik er i, at ministeren også indkalder partierne for at udforme, hvad der nærmere skal ske på området; men jeg sagde også, at det var noget, som jeg gerne ville høre fra ministeren. Jeg spurgte ministeren, om det ikke var en idé at prøve at tage en samtale med Folketingets partier.

Jeg lægger ingen begrænsninger på. Jeg mener, at Folketingets partier som sådanne skal inddrages i mest muligt, og her var der så et emne, hvor samtlige partier absolut bør sætte sig sammen, fordi der er et virkeligt problem på området. Og selv om jeg ikke er enig i bund og grund med undervisningsministeren, men vi er uenige i mangt og meget, så har jeg alligevel en vis tillid til, at undervisningsministeren inddrager Folketingets partier.

Det er derfor, jeg siger, at medmindre der sker det stik modsatte – at ministeren herfra meddeler, at han under ingen omstændigheder ønsker at inddrage Folketingets partier i, hvad der eventuelt skal ske på området – er jeg mest tilhænger af, at vi stemmer for den dagsorden, der ligger fra regeringen. Så det skal være mine ord.

Og så må jeg sige med et smil på læben, at når man ser dagsordensforslaget, er der selvfølgelig noget, der skal korrigeres. Der går en snak her i salen om, at man selvfølgelig ikke skal bebrejde nogen, at der kan ske sådan noget, men man må trække på smilebåndet, når man ser i andet afsnit, at »Ministerens opfordrer Erhvervsuddannelsesrådet og de faglige udvalg til at intensivere . . .«. Det må jo selvfølgelig være, at Folketinget opfordrer Erhvervsuddannelsesrådet osv.

Det er sådan noget, der kan ske i en hastig vending, men når den bliver tilrettet, synes jeg da, at det er en udmærket dagsorden, som alle Folketingets partier naturligvis kan stemme for, så vi kan sætte os sammen ved et bord og finde ud af, hvad skal der ske på området.

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):

Det tilkommer jo i særlig grad ordføreren for forslagsstillerne at – går jeg ud fra – takke for debatten og vurdere debattens forløb. Men jeg vil gerne som minister glæde mig over den debat, som er forløbet her, og som viser, at der på mange væsentlige områder er overensstemmelse i vores syn på erhvervsskolerne og deres betydning. Også når det gælder vurderingen af den aktuelle situation, var der sammenfald på en række områder.

Hvis man går ned i en række af de enkeltpunkter, der er nævnt undervejs, vil der måske vises sig ikke at være overensstemmelse hele vejen igennem, men det mener jeg er af mindre betydning nu. Det afgørende er den vilje, der, så vidt jeg kan vurdere det, er udtrykt fra alle ordførere med henblik på at sikre erhvervsskolerne fremtid, de unges muligheder og ikke mindst kvaliteten af den uddannelse, som erhvervsskolerne skal formidle.

Flere har beskæftiget sig med skolernes image, eller som nogle sagde: imageproblemer, og andre beskæftigede sig med nogle af de fordomme, der trives. Det hænger i høj grad sammen, tror jeg, for der trives en række fordomme om erhvervsskolerne og om erhvervsuddannelsens betydning. Jeg tror, at mange kan bidrage

til et bedre image ved f.eks. at bidrage til debatten, sådan som det er sket her under Folketingets forhandlinger i dag.

Det er nok rigtigt, at der mere grundlæggende i vor tid ligger en opfattelse af, at det er vigtigere og bedre at søge de gymnasiale uddannelser. Men synspunktet holder ikke for en nærmere prøve, fordi vi overalt i samfundet har brug for en veluddannet arbejdskraft inden for de faglige områder. Der er heller ingen tvivl om, at når vejledningen og rådgivningen er god nok, er erhvervsuddannelserne et overordentlig godt tilbud til en række af vore unge mennesker.

Økonomien har spillet en rolle under debatten, og det er selvfølgelig ikke ubegrundet, for det er ingen hemmelighed, at erhvervsskolerne har haft økonomiske problemer gennem en periode. Det skal jeg ikke fordybe mig i. Jeg vil se fremad, sådan som jeg også blev opfordret til det af forespørgerne.

Her minder jeg om, at med de forbedringer, regeringen har sat i værk, og navnlig hvis det finanslovsforslag, som nu er fremlagt, bliver vedtaget – og det gør det, regner jeg med – vil der være forbedringer for erhvervsskolerne over en 3-års-periode for næsten 700 mio. kr.

Jeg tror, at det, der vil være meget afgørende i den kommende tid, ikke mindst er at interessere sig for udviklingen af kvaliteten, og jeg hæftede mig ved, at det har alle ordførere faktisk også beskæftiget sig med. Undervisningsministeriet og erhvervsskoleafdelingen og skolerne selv naturligvis, de faglige udvalg og de råd, der arbejder med det, er netop optaget af at sikre kvalitetsudviklingen.

Derfor kan jeg allerede nu sige, at også regeringen er glad for det dagsordensforslag, som er fremsat, og som vi helt klart kan acceptere. Den betyder jo – og det bliver så et svar til hr. Jan Kjøpke Christensen – at vi vender tilbage til Folketinget, når redegørelsen foreligger, og, går jeg ud fra, får en ny debat om erhvervsuddannelserne og de påtænkte initiativer, som regeringen forhåbentlig til den tid kan fremlægge.

Der er altså mange gode kræfter, der skal sættes i sving i den kommende tid, og der er jo også givet en række meldinger her under debatten, som helt naturligt vil indgå i de fremtidige overvejelser.

Det er gået igen hos en række ordførere, at det er vigtigt at etablere et godt skolemiljø, og det er jeg ganske enig i. Det indgår i øvrigt også i nogle af de initiativer, som regeringen agter at tage, nemlig at sikre et bedre miljø på skolerne.

Det kan meget langt gøres, uden at det kræver ekstra midler, men på nogle områder vil det kræve penge, og derfor er der i finanslovsforslaget afsat midler til på det felt at forsøge at gøre rammerne bedre for det gode miljø, som gerne skulle karakterisere alle skolerne.

Jeg tror også, at når man taler om image, skal man passe på ikke til stadighed at minde om erhvervsskolerens dårlige rammer, for det er langtfra tilfældet. Gå ud og se på en række erhvervsskoler, som er overordentlig tiltalende, nybyggede, velindrettede og med godt udstyr! Men det gælder ikke overalt, og det er selvfølgelig det, vi må prøve at være opmærksomme på.

Udmeldingen af den slags synspunkter spiller selvfølgelig også en rolle for de unges overvejelser, når de skal vælge uddannelse. Ét er, at man ønsker et bestemt fag, men det spiller også en rolle, hvordan miljøet er, hvordan rammerne er osv. Vi kan alle sammen bidrage til, at vi ikke giver de unge forkerte holdninger, også til det at søge en erhvervsuddannelse.

Studie- og erhvervsvejledningen har flere nævnt. Det er selvfølgelig en vigtig sag, der ikke mindst knytter sig til folkeskolens vejledning og til ungdomsvejledningen, og jeg vil minde om, at også her har vi taget initiativer på det seneste og herunder sikret, at ingen vejleder i fremtiden må vejlede uden at have været igennem et kursus.

Det har været et problem igennem en række år. Nogle har fremhævet, at det let kan medføre en skævvridning af vejledningen i en række tilfælde – ubevidst måske – fordi de, der vejleder, kender de uddannelser, hvor de selv har gået, og det er som oftest de gymnasiale uddannelser og af gode grunde mindre de erhvervsfaglige uddannelser.

Det har vi bestemt søgt at rette op på i den seneste tid, og i nogle af de nye initiativer, herunder brobygningsinitiativet, som Folketinget har været med til at vedtage, lægges der op til at skabe en bedre overgang fra grundskolen og over i ungdomsuddannelserne, ikke mindst de erhvervsfaglige uddannelser.

Praktikspørgsmålet har været bragt op, og det vil jeg ikke sige meget om nu, for vi får lejlighed til senere at drøfte, hvordan vi under dette vekselluddannelsesprincip sikrer, at der bliver mulighed for, at unge kan færdiggøre deres uddannelse. Men jeg minder om, at indtil dette tidspunkt har der ikke været tilstrækkelige praktikpladser ude i virksomhederne i forhold

til det antal unge, som var kvalificerede og egnede til at gennemføre deres erhvervsuddannelse.

Vi har også været enige om tidligere, at vi er nødt til at se alvorligt på, hvordan vi endeligt skal håndtere sagen. Det vender vi tilbage til ved mere separate forhandlinger. Men vekseldannelsesprincippet er vigtigt inden for erhvervsuddannelserne. Den holdning deler regeringen. Det er vigtigt, at vi fastholder vekseldannelsesprincippet, men det stiller også krav til andre end skolerne. Det stiller krav til virksomhederne, både de private og de offentlige, om at tage imod de unge, når de står for at skulle færdiggøre en erhvervsuddannelse.

Jeg vil nøjes med disse bemærkninger på dette tidspunkt, og i overensstemmelse med, hvad dagsordenen lægger op til, er jeg indstillet på sammen med de organer, som ministeriet benytter sig af og i nogle tilfælde er forpligtet til at benytte sig af, at lægge en redegørelse frem, som kan leve op til de forventninger, som jeg helt klart fornemmer Folketingets partier har.

Anders Mølgaard (V):

Jeg vil forsøge at gøre vold på min natur og gøre det kort.

Jeg vil på forslagsstillernes vegne sige tak for en god debat, som jeg synes, både ministeren og samtlige ordførere har bidraget til.

Jeg tror faktisk, at denne disput bliver en slags politisk vendepunkt, der vil sikre, at den politiske opmærksomhed og interesse nu også i fremtiden vil komme vores erhvervsungdomsuddannelser til gode. Jeg føler, at debatten har dokumenteret, at vi nu har givet hinanden håndslag på tværs af regering og opposition på at forbedre rammerne for de erhvervsrettede ungdomsuddannelser, og det var det centrale formål med debatten. Tak.

Hermed sluttede forhandlingen.

Formanden:

Som tidligere meddelt udsætter jeg afstemningerne til i morgen, torsdag den 23. november.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 61: Forslag til lov om ændring af retsplejeloven og retsafgiftsloven. (Fleksibel udnyttelse af domstolenes ressourcer m.v.).

Af justitsministeren (Bjørn Westh).
(Fremsat 8/11 95).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Dorte Bennedsen (S):

Da mit partis ordfører, hr. Holger Graversen, ikke kan være til stede, har jeg lovet at fungere ved denne førstebehandling.

Lovforslaget går primært ud på at gøre forsøget med såkaldte rejsedommere permanent. Forsøget startede som bekendt for godt et års tid siden med ansættelse af tre rejsedommere. Ordningen var et af regeringens forsøg blandt flere på at nedsætte ventetiderne ved domstolene, og forsøget har nu vist sig at have et så positivt resultat, at regeringen ønsker at gøre ordningen permanent.

Det foreslås nu, at der ansættes fire rejsedommere – to ved Københavns Byret, en ved retten i Århus og en ved retten i Aalborg – og det er landsretspræsidenterne, der skal administrere den nye ordning og beskikke rejsedommerne.

Ordningen medfører både kortere behandlingstid og en smidig udnyttelse af domstolenes ressourcer, idet disse rejsedommere skal sættes ind ved de byretter, hvor ventetiden er længst.

For yderligere at smidiggøre sagsbehandlingen foreslås det, at man kan fravige de gældende regler om værneting, således at visse straffesager kan overflyttes fra én byret til en anden. Det bliver dog – og det synes vi er en god idé – muligt for den tiltalte at anke en sådan flytning.

Lovforslaget indeholder også en ophævelse af reglen om dommers bopælspligt og en ændring af fremgangsmåden ved betaling af tinglysningssafgiften. Det sidste medfører en letelse i arbejdsgangen både for de berørte virksomheder og for tinglysningsskontorerne, og det er jo en positiv ting.

Endelig bliver sammenlægningen af civil- og kriminalretten i Slagelse justeret ved lovforslaget.

Vi skal ikke gøre meget ud af lovforslaget, kun sige, at vi alt i alt synes, det er godt, ikke mindst den del af det, som via rejsedommerord-